

Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság

A vízügyi szervezeteket 1948-ban államosították, területi szervként létrehozták a vízgazdálkodási körzeteket. A Gyulai Folyammérnöki Hivatal bázisán létrehozott Gyulai Vízgazdálkodási Körzet (1948-1950) székhelyül a Békés Megyei Takarékpénztár épületét jelölték ki. Átszervezéseket követően, itt működött a Békéscsabai Vízgazdálkodási Körzet (1950-1951), és az Árvízvédelmi és Folyamszabályozási Hivatal (1951-1953) is. Napjainkban ez az épület a székháza a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóságnak, mely 1953. október 1-jén alakult meg, eredetileg Gyulai Vízügyi Igazgatóság néven.

Városház utcai homlokzat

Az épületet az igazgatóság a Megyeház utca vonalában az 1965-1972 közötti években, az akkori kor építészeti stílusában tovább bővítette. Az új szárny egy részében ma a környezetvédelmi hatóság működik. A székház előtti szökőkutat, mely a város egyik legrégebbi szökőkútja, az igazgatóság dolgozói 1967-ben - társadalmi munkában - építették. A város a szökőkutat 2004-ben átépíttette, ekkor kapta a Bodoki szökőkút nevet.

Megyeház utcai homlokzat

Az erkély kovácsoltvas mintázata, a homlokzat díszítőelemei máig őrzik a megye első takarékpénztárának, a Békés Megyei Takarékpénztári Egyesületnek, e nagy múltú, 87 évig üzemelő pénzügyintézetnek a nevét.

A pénzügyintézet betűi az erkély mintázatában

A bejárat mellett 1993-ban az igazgatóság emléktáblát helyezett el Huszár Mátyás, a Körösököt elsőként feltérképező mérnök emlékére, 2003-ban pedig az igazgatóság megalakulásának 50. évfordulójára - a díszes lépcsőházban - kerámia faliképet avatott. A domborművet Debreczeni Zsóka és Pelcz Zoltán keramikusok készítették. Az igazgatóság kezdeményezésére, társadalmi összefogással az épület előtti téren 2014-ben felállították Bodoki Károly szobrát, aki a Körösök és a Berettyó szabályozásának kiemelkedő alakja és egyben a Békés Megyei Takarékpénztár első igazgatója volt. A szobor Széri-Varga Géza szobrász alkotása.

Készítette:
a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör
és a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság
2017.

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság székházának története

Gyula, Városház utca 26.

Thezarovits-ház

Gyula város sajátos hangulatát és városképét máig meghatározza az 1801. évi nagy tűzvészt követően épített egységes, zömében földszintes, csupán néhány emeletes épülettel tagolt polgárházak sora. Az emeletes házak egyikét, a Városház és a Megyeház utca találkozásánál Thezarovits Antal jómódú vaskereskedő és felesége, Fischer Terézia építtették, id. Czigler Antal uradalmi építész tervei alapján. A sarokház bejárata a Megyeház utca felől volt. A Thezarovits-ház az átépítések és bővítések után, a városnak ma is nevezetes épülete.

Thezarovits Antal kereskedő

id. Czigler Antal építész

A Thezarovits-ház és előtte a Kispiac-tér az 1800-as évek elején

Az épületben az 1860-as évek elején, bérliként kezdte meg működését egy leányiskola és egy takarékpénztár.

Leányiskola

Az épület emeletén Budjács Andorné Mihalik Anna 1861-ben bérliként nyitotta meg magániskoláját. A tanulók magyar és német nyelvtan, számtan, történelem és földrajz tantárgyakat tanultak, a zene, a rajz és a kézimunka kiemelt szerepet játszott a nevelésükben. Az intézet vezetését 1884-ben Scherer Benedek vette át, aki 5. és 6. elemi osztállyal bővítette az iskolát. Budjácsné 1889-ben bekövetkezett halála után az intézmény, mint Scherer-féle leányiskola működött tovább. 1904-ben az iskolát dr. Nuszbec Sándorné Uzon Mária vette át, aki azt két év múlva megszüntette.

Békés Megyei Takarékpénztári Egyesület

Báró Wenckheim László 1861-ben vetette fel egy megyei takarékpénztár létesítésének gondolatát, mely 1863. január 11-én alakult meg. A Békés Megyei Takarékpénztári Egyesület első elnöke báró Wenckheim László, első igazgatója pedig Bodoki Károly, a Körösök és a Berettyó szabályozásának meghatározó alakja volt.

Az épület az 1876. évi átalakítás után

A Békés Megyei Takarékpénztári Egyesület a Thezarovits testvérektől 1875-ben vásárolta meg az addig csak bérleményként használt épületet. Az épületen 1876-ban történt az első jelentősebb átalakítás, ami a külső megjelenést is átformálta. A takarékpénztár üzleti tevékenysége az 1900-as évek elejére már olyan jelentős mértékben megnövekedett, hogy további irodahelyiségekre volt szükség.

Anyagi megfontolásokból a Városház utca vonalában bővítették a házat, és a régi szárnyat teljes egészében bérlakásokká alakították át.

Szántay Lajos
műépítész

A bővítés Szántay Lajos aradi műépítész tervei alapján, és Pfaff Ferenc gyulai építőmester kivitelezésével valósult meg 1908-ban. Az egész épület arculatát az új szárny eklektikus, neoreneszánsz és szecessziós elemekkel díszített homlokzatához igazították.

Az épület az 1908. évi bővítés után

1939-től a takarékpénztár székhelye bankfúzió következtében Békéscsabára került, de működését továbbra is Békés Megyei Takarékpénztári Egyesület név alatt folytatta, a Gyulán működő intézete pedig Anyaintézet elnevezést kapott. Az államosítás és a központosítás jegyében, 1948 decemberében a pénzügyintézetet az egykori székházból más épületbe költöztették. A következő évben megkezdődött a takarékpénztár felszámolása, 1950-ben pedig a Békés Megyei Takarékpénztári Egyesületet törölték a cégjegyzékből. Az államosítás kapcsán az épület 1952-ben került a magyar állam tulajdonába.